

ॐ

શ્રી પરમાત્માને નમઃ

દેવારામકૃત કીર્તનમંથા

ભાગ-૧ લો.

૨૫૫

છપાવી પ્રતીક કરનાર:-

દેવારામ બહાલદાસ સોળંકી.

ગામ નીકોલ-અમદાવાદ.

નણકરવિજય પ્રી. પ્રેસ. હડીયાંગ મીલની ચાલીમાં,
સરસપુર.

આવૃત્તી ૧ લી.

પ્રત ૨૦૦.

આ અમુલ્ય પુસ્તકની કીમત
માત્ર બે આના.

ગુજરાત વિજ્ઞાન પીઠ ગ્રંથાલય
જામા ૫.૬
ગુજરાત ઝોનલ હિસ્ટોરિકલ સોસાયટી

૧૦૨૬૬

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૨૫૬ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ઇતિહાસ-૧

વિષય ૩-૪

સાંધુ દેવારાંમનુ દુક જીવન ચરીત્ર

દેવારાંમ માહારાજનો જન્મ પાટણ
પ્રગણામાં ચમાર જ્ઞાતીમાં થયો હતો
પરંતુ તેમનાં માતા પીતા ગુજરી જવા-
થી બાળપણમાં તે અમદાવાદ આવી
લાણ્યાહતા બાળપણથીજ તેમની ધર્મ
ભાવના વીરેલાહતી તેમનાગુરુ અમદા-
વાદના લક્ષ્મીરામ મહંત હતા પરંતુ
ભેખ આપનાર દીક્ષાગુરુ પંજાબ ની-
વાશી મહાત્મા ચમનનાથ હતા

દેવારાંમનાં લગ્ન થયાપછી તેમનાં
ધર્મ પત્નીને સામેલાઈ કરાંચી બંદર
જઈ રહેતાહતા કરાંચીમાં નોકરી કરી
મોહોયા વખત સંત સમાજમમાંજ-
ગાળતા હતા તેમના પાસે ઘણાજ
સંત મહાત્માઓ આવતાહતા તેઓની
રસોઈ પાંણીનુ ખરચ પોતાની કમાણી
માંથી પોતાનુ ગુજરાંન ચલાવી બા-
કીનો ભાગ સંતશ્રેયામાં વાપરતાહતા

સાધુ દેવારામનું દુકં જીવન ચરીત્ર

કેટલાએક વર્ષો કરાંચીમાં રહી (૪૫) વરસની-
ઉંમરમાં તે અમદાવાદ આવી રહ્યા હતા તેપછી
તેમણે લોક કલ્યાણાર્થે ઉપદેશદેવો સરકારીઓ
ગાંમ નરોડા મંડળે તેમની સારી સેવા બજાવી હતી
તથા એક નહાંતું મંદીર બાંધી ચાલ્યું હતું પણ-
તેઓ કહેતા હતા કે મંદીર તો મહાંનપુરે મહાંતોને
હોય આપણે તો દુટીકાટી ઝુપડી હોય. તેથી તે
કાળુપુર કાંમનાથ માહાદેવના વાડામાં રહેતા હતા
શ્રીમદ્ ભાગવત ગીતા ચંદ્રકાંત સુંદરવીલાસ
અમ્રતધારા ચોખવાશીષ્ટ રાંમાયણ ગુરૂવીવેકાદી
પુસ્તકો તે પાસેજ રાખતા હતા અમદાવાદ જલ્દી
કડી ખંભત વીચેરેમાં તેમના અનુયાયીઓ આ-
શરે ૨૦૦ માંણસ છે દેવારામ કોઈને શીષ્ય
ધારતા નહતા પણ સતસંગી માંનતા હતા અને
ગાંમેગાંમે તેમને લેવાવી ભજન કરાવતા હતા
અને તેમને તેડાવતા હતા પણ તે પાટની કીયા
કદી કરતા નહીં તથા ભજન પણ ગાતા નહીં

સાધુ દેવારામનું હું છું જાણીતું

હતાં સર્વધર્મનું સહસ્ય સર્વે સાસ્ત્રનો સારઅને
 મનુષ્યજન્મનું સ્વાર્થક તે સરળરીતે સમજાવતા-
 જેમજેમ. હજારોનું પ્રપ્ન કરતા તેમતેમ વધારે
 આનંદીત થઈ શાન્તીથી સપટ ખુલાસા કરતાહતા
 વળી ભય શોક ચીન્તા નીન્દા આડંબર તેમનામાં
 કદી જોવામાં આવતું નહીં તે ખાંનખાંનાદીમાં-
 વદ્યાળ માંનતાં નહીં તેમ તેનો દુરુચ્યોમ કરતા -
 નહીં વળી જ્ઞાનઆપવાની નેમનામાં અનુપમશક્તી
 હતી તેમણે સાદુજીવન સાધારણ સ્થિતિનું અને
 ધર લક્ષ્મી નરશી મહેતાનું ભાંનકરાવે એહહુ
 કોઈનીપાસે કદીમાગણું નહીં દયા દામા જરૂર ને
 સતોશ એ તેમના ખાસ ગુણ હતા તેમનો ધર્મ
 વાસ સદંત ૧૯૭૭નામાગશર સુદી પવેના દીને
 થયોહતો ગાંધી સહજપુરમાં ગઢવી ફકીર બાલુએ
 મોતાની જમીનમાં તેમના સખની સન્નાદી કરીછે
 તેમની પાછળ કદ સંતાંન નથીપણ સતસંગીએની
 મોહાટી પ્રજા તે મુકીગયાછે.

મસ્તાવના

સાધુ દેવારાંમનાં ભજન ભગભજ આશરે ૭૦૦છે
 પણ તે બધાં છપાવી બહાર પડવાની અનુકૂળતા
 ન હોવાથી હાલમાં ફક્ત બારજ ભજન બહાર
 પાડવામાં આયાંછેપછી ઇશ્વર ઇચ્છાએ આગળ
 થાયતેબર સાધારણ જ્ઞાનવાળા મનુષ્યને આભજન
 વીરસ ભાગતાંહસે પણ નીર્ગુણ શીર્ગુણની એકતા
 સમજનાર તથા ઇશ્વરનું અનંદપણુ જાણનાર
 વીરેડી હરીજન આ ભજનાની મહતા જાણેછે
 વાણુભમેતો સતસંગીઓને તથા વીરેડી હરીજનો
 નેમાટેજ આ પુસ્તક છાપવામાં આંબુછે

આ ભજનોમાં કડીમેળતા તથા સજ્જના અત્તરો
 કાંઈદોરાહોયતો મહેરબાનીથી સુધારીનેદો દોરાનું
 કારણુએડેકે આપુરના કર્તા કવી નહતા પણ
 અનુભવીહતા માટે હજારો ભાષ્યોને વીનતી
 કરીએછીએકે આં ભજનોને સુધારી રાગમાંલઈને
 વાંચવાને મહેરબાની કરશેહ

(અસ્તુ) લી. સેવક ખુશાલદાસ પુંજરાંમ યાદવ

(૧) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા
કીરતન ૧ હુ. રાગ ઘોળ

- પ્રથમલાગુ સતગુરુજીને પાયરે,
તેથી મારાં શુભ કારણ સીધથાયરે; ૧
- વીલેક વીચાર ગુરુજીના કહેવાયરે,
તેને ભણતાં અનુભવ ઊદય થાયરે; ૨
- પાંચે વીસય પાંચેપાંચકહેવાયરે
ગુરુજી મળેતાં મુઘ વિલેકશુઘ થાયરે; ૩
- ઈંગલા પીંગલા શુખમણા કહેવાયરે;
ગુરુજી મળેતો હંસ ત્રવેણીમાં નહાયરે; ૪
- તખત ત્રવેણી ભમર ગુફા કહેવાયરે,
સોહંગ રાંમ અખંડ પદ ત્યાં લેવાયરે; ૫
- બાઝત શ્વપન મુક્ષુપતીનીછે ફેરીરે
તુરીયા પદથી જિનમુનીછે આધેરીરે; ૬
- મુળકમળશ્રીહીંગમદોરી હંસોજનયરે,
અસંગ દેશમાં આપોઆપ સમાયરે; ૭
- નાથ ચમન દેવારાંમના કહેવાયરે,
ઓહંગ સોહંગ આપઅરૂપ ત્યાંથાયરે; ૮

(૨) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

કીરતન ૨ જી. રાગ ધોળ

ધન્ય ધન્ય ગુરૂએ ગોવિંદ બતાયારે,
સોહંમ રાંમ રણુકાર દેશમાં આયારે; ૧
પરા નાલી નેણે નાસીકામાં લાયારે,
પરા સરોદે પ્રેમ અગન માંઆયારે; ૨
તખત ત્રવેણી ઉનમુની એગુણ ગાયારે,
ત્રણે પાંછે અલ્પકરીને પંથ પાપારે, ૩
સંકલ્પ વીકલ્પ તલ નીરવિકલ્પ લાયારે,
દાશદેવા રણુકાર ઘરમાં આયારે; ૪

કીરતન ૩ જી. રાગ ધોળ

પરથમ નમુ સતગુરૂને આશણેરે
જમાવ્યછે સીહણદુધ સોના વાસણેરે ૧
પરથમ ગુરૂએ સજ્જ મુખાવ્યો મારાકાનેરે
જ્ઞાનગરીની મુરતાકમળ મુખધ્યાનેરે; ૨
બીજીનીએ વીવેક વીચાર ગુરૂએઆણેરે
લવણાગરમાં છુટતાં હાથમારો ઝાણેરે; ૩

(૬) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

તીજી શીઢીએ તુરત ત્રણેગુણ તોડયારે	
પાંચ પચાસથી લઈને પેલીપાર બેડયારે;	૪
ચોથીશીઢીએ અંતકરણ ભેદ પાચારે	
અહંતા મમતા મારી અગમ ઘર આચારે,	૫
પાંચમી સીઢીએ પાંચે ચોર લીધા પકડીરે	
મન પવન બન્ને લીધાં અંતે ઝકડીરે;	૬
છઠી શીળીએ તખત ત્રણેણીમા નહાયારે	
રણુકારમાં અખંડ તખત દરસાયારે;	૭
સાતમી સીઢીએ મુન્ય ઘોને મુરતા લાગીરે	
સેશ દળપર રહ્યાછે હરદમ જાગીરે	૮
આઠમી શીળીએ અનહદ પેલેપાર પેખ્યારે	
નાભી નેણુ ત્યાંથી પેલેપાર દેખ્યારે	૯
નવમી સીળીએ નવેદરવાજા દરસાયારે	
અરૂપ ધામ મુરત કોઈ સંતે પાચારે	૧૦
દસમી સીળીએ આપો આપ અલેખરે	
બારે પંથ નહીં ભેખને કોઈ શોખરે	૧૧

(૪) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

દેવારામ રણુકાર દેશ અમારાંરે
ખુસ્તક પોથી શુરેબલે આ સંસારારે ૧૨

કીરતન ૪ શુ રાગ ધોળ.

પરથમ હુતો નમું ગુરુજના પાયેરે
તેથીમારાં સરવે કારજશીધ થાયરે; ૧
મોટમ પદથી હંસો તણાયો બાયરે
ગુરુ વીના જંબળા દુરકેમ થાયરે ૨
આરેખાંણ્યમાં હંસો ધણો અકળાયરે
ગુરુવીના ચોરાસી કેમ દુરથાયરે; ૩
દાશદેવા ગુરુમતાપે પંથપાયારે
ગુરુ જ્ઞાને સરવેજ શીધ થાયરે; ૪

કીરતન ૫ શુ રાગ ધોળ

પરથમ દાતા ગુરુવા મથુપતી હઠીએરે
આરેદળે મુળાધારમાં લઈએરે, ૧

(૫) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

બીજેદાતા પ્રજ્ઞા સાવીત્રી કહીએરે	
ખટ દળે લીંગાકમળમાં લઇએરે;	૩
ત્રીજેદાતા વીજ્ઞુ લક્ષ્મી કહીએરે	
દસદળે નાભી સ્થાનમાં લઇએરે;	૪
ચોથેદાતા શીવશક્તિ બે કહીએરે	
અનાહદમાં આરદળે ત્યાં લઇએરે;	૪
પાંચમે દાતા સરસ્વતીદેવી કહીએરે	
વશુધામાં સોળ દળે ત્યાં લઇએરે	૫
છઠે દાતા નીરંજન દેવા કહીએરે	
અક્ષર દળ બન્ને તેમાં લઇએરે;	૬
સાતમે દાતા મન બુદ્ધી બે કહીએરે	
બ્રહ્મરંધમાં અક્ષર બે ત્યાં લઇએરે;	૭
આઠમે દાતા અનહદ ધનધાર માજેરે	
વીણા જંત્ર મોરલી મધુવી ત્યાં વાજેરે;	૮
નવમે દાતા નર નારાયણ પરબધારે	
શેષ કંઠે શોકે મ સુખાણને નીરખ્યારે;	૯

(૬) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

હસમે દાતા હસો દીશા જોયુ હેરિ
સાંત સમુદર માજી રહ્યા ઉઠે હેરિરે; ૧
એકાદશીએ આરંધાર જોયુ નીલાળરિ
બાહાર બીતર લાગીરહીએ અખંડ તાળરિ; ૧૧
બારમે દાતા આપ અરૂપ ત્યાં જોયુરે
આવા ગમન દુખદુ સરવે ખોયુરે; ૧૨
હાશ દેવા મહાપદ આપ કમાયારે
અરૂપ દેશમાં આપોઆપ સમાયારે; ૧૩

કીરતન ૬ કુ

ધુપ પડે ધરતી તપેરે એ રામ.

પરથમ ગુરૂજને વીનવુરે
અગમ બતાવ્યા નીસધાર
શોહંમ તારી જાનમારે ૨૪ ૨
ચતુર વીવેક વીચાર હેરે
બીજે વેરામ અનુલવ સાર શોહંમ ૧
શાન્તિ જોધએતો મુક્તમણમારે
જેનુ નીરવીકલપ છે નામ શોહંમ ૩

(૭) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

જાગ્રત શ્વપ્ન મુક્ષુપતીરે		
તુયાં અતીત પેલેપાર;	શોહંગ	૪
હિનમુંની આશણ આપનુરે		
તખત ત્રવેણી પેલીપાર;	શોહંગ	૫
ગઢરે રણુકાર ગેખમારે		
પડેરે નગારાંની ઠેર;	શોહંગ	૬
ગગન મંડળ ગેબી ધોન્યમારે		
સંત પોકયા કાઠ સાર	શોહંગ	૭
અટલ કુંવારી નારી એકછંરે		
જેતુ મુર્તા રાણીછે નાંમ;	શોહંગ	૮
સંત મલેતો શુખ પાંમશોરે		
ગુરૂ પ્રણાદે તે નાર;	શોહંગ	૯
ચાર જુગથી દેવા ફરતારે		
નાથ ચમને પરણાવી એનાર;	શોહંગ	૧૦
કીરતને ૭ મું રાગ ઉપર પ્રમાણે		
ગગન ગરજે ગેખ ધોન્યમારે		
પડેરે નગારાંની ઠેર		
શોહંગ તારા દેશમારે	૨૬	૧

(૮) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

પરથમ નાભીથી ચાલતારે		
તત્વ સરવે લીનથાય	શોહંગ	૩
નાભી નાશીકા નેણ આગળેરે		
ત્યાંતો આપ અરૂપ દેખાય	શોહંગ	૩
નીરગુણ શીરગુણ મારો સાયબોરે		
એતો માયા મઠમાં દેખાય	શોહંગ	૩
મંગા જમના બે ચાલતીરે		
પરા ચાલેછે સરપુર	શોહંગ	૩
તખત ત્રવેણી તાળી પડેરે		
ગઢ રણુકાર માંહી	શોહંગ	૩
ગુઢ સખઢ ગુરુ દેવનારે		
સંતવીના મરગમ નાહી;	શોહંગ	૬
નીર ક્ષીર મળ સરવે એકઠારે;		
હંશ બુદ્ધ કરી જોય;	શોહંગ	૬
અરૂપ લખજો આતમારે;		
દેવા આપ અરૂપ નીરાધાર;	શોહંગ	૬

(૯) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

કીરતન ૮ મું

આજ આનંદનો દીનછે અમારે એ રાગ

મેં ગરીબા કહું નવજાંણુ

ઝે જાંણુ તે ધીંજાંણુરેહોજી ૨૬

ચરાણુ પાતકા પાતાળે જોણુ

મુગટ આકાશ પરમાણુરેહાં મેંગરીબા ૧

ધરણી આકાશ બે નાંમઠરાયાં

વચમાં અરૂપ સમાણુ રેહોજી

નુરત સુરતથી ધ્યાન ધરતાં

ગુરૂ અરૂપ દરસાચારેહાં મેંગરીબા ૨

સાત પાતાળ ને સાત આકાશ

સર્વેમાં આપ સમાયા રેહોજી

અહુદ તબકથી અપરં પારા

માહા સોહંમ ધુપ છાંયા રેહાં મેંગરીબા ૩

કોઈ કહેછે આવી શેષપર

સર્વે ધરા ત્યાંધરીયા રેહોજી

માહા સોહંમના તેજઉપર

પીંડ બ્રહ્માંડ રચાયાં રેહાં મેંગરીબા ૪

(૧૦) સાધુ દેવારાંમ કૃત કીરતન માળા

અમર માળીરે બાગ રચાંચો
ભાત ભાતી પુષ્પ ઉગ્યાં રેહોજી
પલ પલ પાંણી સીચે બાગમાં
નહીં રંગ રૂપ કાચારેહાં મેંઝરીબાં ૫
વેરાટ રૂપ વીશ્વંભરે લીધુ
દીવસ રજની કરતા રેહોજી
ચંદ્ર સુરજ બે લોચન કહીચે
ચોતરૂં ફેરા ફરતારેહાં મેંઝરીબાં ૬
અખંડ ભ્રમાંડથી સબદ્યાયા
મકંતી પુરુષ બે જાચારેહોજી
પાંચ પચીસને સંઝમાંડીયા
ગુણ રસે સંઝ લાય.રેહાં મેંઝરીબાં ૭
દાસ દેવાને ચમન મળીયા
બે ભરમના લાંબુ રેહોજી
મૃપ્ત ગેયમા ભજન કરીશ્યો
એકદીન વહીજારો નહાણુરેહાં મેંઝરીબાં ૮

જાહેર ખબર.

અમારા માનવંતા મહેરબાન વણકર જાતીના
ભાઈઓને ઘણીજ વીનંતી સાથે બહામણ કરવામાં
આવે છે કે આમદાર સરકાર બહાદુરની પરવાનગી
મેળવી જમોએ મી વણકરવિજય પ્રીટીંગ પ્રેસ
આ નામનું છાપખાનું ઉઘાડેલું છે. માટે હે-રબીલો,
બજનની પત્રીકાઓ વીગેરે છપાવવાની ઇચ્છા હોય
તેઓએ જરૂર પધારવા મહેરબાની કરવી.

આસ્તર ખુશાલદાસ પુંજરામ યાદવ

ઠેકાણું સરસપુર પાસે

મી હરીશીંગ મીલની આલીમાં-અમદાવાદ.

